

Svetujemo, da knjige, ki so v seznamih razdeljene na običajne stopnje, uporabljate **glede na bralne in jezikovne zmožnosti** bralcev:

- B – primerno za otroke med 3. in 6. letom, **tudi še v zgodnjem bralnem obdobju**
- 1. stopnja – primerno za učence 1., 2. in 3. razredov OŠ, **tudi še na 2. stopnji**
- 2. stopnja – primerno za učence 4., 5. in 6. razredov OŠ, **tudi še na 3. stopnji**
- 3. stopnja – primerno za učence 7., 8. in 9. razredov OŠ, **tudi za srednješolce**

Mentorji sezname vsekakor **dopolnjujte** tudi z drugimi knjigami iz preteklih let in predvsem z novostmi. Po svoji strokovni presoji jih **prilagodite zmožnostim** mladih bralcev, izbirajte in dodajajte pa jih tudi **po njihovih zanimanjih in željah**.

Seznami knjig so pripravljene s pomočjo *Priročnikov za branje kakovostnih mladinskih knjig*, ki jih pripravlja Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana (<http://www.mkli.si/prirocnik/item/451>), in z dovoljenjem PCMKK pri MKL.

Družboslovje

Aubrey, Annette: ***Mavrično moštvo: o nasilju***.

Prev. Maja Kraigher. Ilustr. Patrice Barton. Murska Sobota: Pomurska založba, 2007, 24 str.

| 3 | B- stopnja | slikanica poučna | nasilje, strpnost

Prevodna vzgojna slikanica, kakršnih ni veliko, obravnava aktualen in danes tudi pri nas še kako akuten problem medvrstniškega nasilja, na žalost celo v predšolskem in v zgodnje šolskem obdobju. S svojo preprosto zgodbo, razumljivo tudi majhnim otrokom, ubeseduje dejstvo, da nasilje lahko hitro dobi velike razsežnosti. Slikanica bo služila predvsem staršem, vzgojiteljem in učiteljem pri srečavanju s tem problemom kot tudi pri njegovem razreševanju, saj ponuja kar nekaj izhodišč za pogovor z otroki o nasilnem vedenju ("namigi za starše in učitelje"), bodisi da so ti žrtve ali pa povzročitelji nasilja. Pomembna je tudi njena preventivna vloga, saj lahko pomaga otrokom, ki se s tovrstno situacijo še niso srečali, jo bodo pa znali prepoznati in se iz nje rešiti. Izrazite ilustracije zgodbo še podkrepijo in jo naredijo otrokom razumljivejšo, problem pa še bolj prezenten. (DLV)

Bingham, Jane: ***Zakaj se družine razidejo?***

Prev. Teja Klavs. Ljubljana: Grlica, 2006. (Zakaj?), 48 str.

| 3 | 3. stopnja | fotografije | družina, ločitve

Hibbert, Adam: ***Zakaj ljudje ustrahujejo?***

Prev. Anita Rusak Kastelic. Ljubljana: Grlica, 2006. (Zakaj?), 48 str.

| 3 | 3. stopnja | fotografije | ustrahovanje

Senker, Cath: ***Zakaj so ljudje begunci?***

Prev. Kristina Fuerst. Ljubljana: Grlica, 2006. (Zakaj?), 48 str.

| 3 | 3. stopnja | fotografije | begunci

51. Woolf, Alex: ***Zakaj so ljudje teroristi?***

Prev. Kristina Fuerst. Ljubljana: Grlica, 2006. (Zakaj?), 48 str.

| 3 | 3. stopnja | fotografije | terorizem

Zbirka obravnava štiri aktualne probleme, ki prizadenejo tudi precejšen delež otrok v Sloveniji (predvsem ustrahovanje in ločitev staršev) oz. slišijo zanje (begunstvo in terorizem). Problemi so

prikazani korektno in pregledno, z dejstvi in s statističnimi podatki, kar prispeva k verodostojnemu seznanjanju mladostnikov z aktualnimi temami. Dodani so konkretni primeri in izpovedi mladih, kar prispeva k čustveni zavzetosti in identifikaciji bralcev. Knjige so namenjene predvsem mlajšim pubertetnikom, zbirka pa bo vsekakor dobrodošla tudi odraslim, da se bodo z njimi lažje pogovarjali. Na kraju vsake knjige je slovarček manj znanih izrazov in – kar je še posebej dragoceno – dodatne informacije in naslovi drugih virov informacij o obravnavanem problemu ter naslovi organizacij, ki nudijo pomoč.

Cerar, Miro: ***Kako sem otrokom razložil demokracijo.***

Ilustr. Izar T. Lunaček. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2009, 2014. (Najst), 165 str.

| 3 | 3. Stopnja | demokracija, odgovornost

Izpod peresa slovenskega strokovnjaka s področja prava (dr. Miro Cerar ml. je profesor teorije prava in države, filozofije prava in primerjalnega prava) prihaja kompleksna, a razumljiva umestitev in razlaga pojma demokracije za mlade bralce. Avtor na podlagi pojma demokracije razpre najpomembnejše elemente politične filozofije, zgodovine sodobne družbene ureditve in slovenske državne ureditve. Vse razlage so vpete v domišljen aparat: posamezna podpoglavja sestavljajo abstraktne (a razumljive, ne pa pretirano poenostavljene) razlage, sledijo pa jim primeri iz vsakdanjega življenja ali dodatne pojasnitve. Poglavja se zaključujejo s slovarčki pogosto sicer znanih, a zgolj približno razumljenih pojmov (npr. demokracija, narod ...). Cerarjev tekst vseskozi dopolnjujejo tudi stripi Izarja Lunačka, ki obravnavane teme vzporedno razpirajo manj eksaktno, a bolj neposredno in hkrati posrečeno komično priostreno. Knjiga bi tako nedvomno pomembno dopolnila poznavanje temeljnih pojmov iz našega družbenega življenja marsikaterega odraslega bralca in ga hkrati, ob pogledu na Lunačkove stripe, nasmejala do solz, a je zaradi nazorne in postopne razlage, podprte s primeri, primerna tudi za mlajše bralce, predvsem za starejše najstnike, ob skupnem branju s starši ali mentorji, za katere je knjiga še posebej primerna, pa tudi za osnovnošolce. (TB)

Cox, Alexander; Lock, Deborah; Star, Fleur: ***Kdo je glavni?***

Prev. Jože Stabej. Spr. beseda Andrew Marr. Murska Sobota: Pomurska založba, 2011, 96 str.

| 3 | 2. stopnja | [ZELO DOBRO], fotografije, spremna beseda
| demokracija, diktatura, politika, zgodovina

Laubier, Matthieu de; Aubinas, Marie; Boulet, Gwenaëlle: ***Mali Jan s kopicco vprašanj.***

Prev. Tadeja Petrovčič Jerina. Ilustr. Catherine Proteaux Zuber. Celje: Društvo Mohorjeva družba, Celjska Mohorjeva družba, 2009, 223 str.

| 3 | 1. Stopnja | morala, vzgoja

Poučna knjiga je namenjena zlasti starejšim predšolskim otrokom, tako imenovanim "zakajčkom", ki svoja vprašanja postavljajo impulzivno in naključno ob različnih življenjskih situacijah. Zato so v knjigi brez razvidnega sistema nanizane različne teme, ki bi utegnile pomagati staršem pri iskanju odgovorov na vprašanja njihovih otrok: o enakosti, nasilju, življenju in njegovem izvoru, prepovedih, strahu, nastanku sveta, pravičnosti, izobraževanju, krivicah, zlu, družini in smrti. Teme so predstavljene zelo konkretno, v obliki kratkih pogovorov med odraslimi in otroki, ponazorjene pa s preprostimi risbami, ki zaokrožajo razumljive odgovore na različna vprašanja. Dodatek na koncu knjige je namenjen odraslim, zlasti staršem, ki s pomočjo napotkov in razmislekov, kako naj se pogovarjajo in skupaj poiščejo odgovore, otroke usmerjajo tudi k etičnemu ravnanju. (IM)

Maxeiner, Alexandra: ***Vse naše družine!: o otroku nove punce brata očetove nekdanje žene in drugih sorodnikih.***

Prev. Neža Božič. Ilustr. Anke Kuhl. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Velike slikanice), 29 str.

| 3 | B- stopnja | [ZELO DOBRO], slikanica poučna | družina

Pregl, Slavko: ***Med delom in denarjem.***

Ilustr. Tomaž Lavrič, Marjan Manček, Rosie Brooks, Mike Phillips. Besedilo o slovenskih znanstvenikih Sandi Sitar. Ljubljana: Karantanija, 2008. (Moj denar), 44 str.

| 3 | 2. Stopnja | denar, gospodarstvo, podjetništvo

Poučne knjige za otroke, ki bi govorile o osnovah gospodarjenja, predvsem pa o ravnanju z denarjem, so na moč redke, zato je naravnost razveseljivo, da je slednjo napisal avtor, ki je odličen slovenski mladinski pisatelj in ekonomist hkrati, saj mu strokovni izrazi, kot so trgovinska bilanca, trg in plan, državni proračun, uvoz, izvoz in zaslužek, niso neznanka. O teh, za marsikoga puščobnih temah, zna namreč spregovoriti preprosto in duhovito in jih popestriti še s prepričljivimi primeri iz vsakdanje prakse. Prav zgodbe o uspehu, tako meni avtor, lahko otroke navdihujejo, vzpodbujajo in usmerjajo, kadar razmišljajo o delu in denarju. Zato bralcem predstavi nekaj svetlih zgledov: življenjske zgodbe znanih slovenskih podjetnikov, poslovnežev, inovatorjev, umetnikov in športnikov. Ti zagotavljajo, da so uspeli predvsem, ker so sledili svojim sanjam, ob čemer je denar samo rezultat njihovega vztrajnega dela. Pisatelj nato natrese nekaj zanimivih predlogov, kako lahko otroci tudi sami kaj zaslužijo, ob tem pa poudari, da ima v poslu pomembno mesto tudi dobra ideja – torej ustvarjalnost in domišljija. Osrednja avtorjeva poanta je zagotovo razmislek o ravnotežju med glavo in žepom, ki pravi takole: »Človek nosi denar v žepu. Zelo narobe je, kadar – narobe – denar v žepu nosi človeka.« (IM)

Vsi se rodimo svobodni: slikanica o Splošni deklaraciji o človekovih pravicah.

Prev. Katja Markelj. Radovljica: Didakta, 2008, 64 str. Dodatek: Splošna deklaracija o človekovih pravicah

| 3 | 1. stopnja | o avtorjih, tipografija različna, velike in male tiskane črke

| človekove pravice, svoboda

Slikanica tridesetih členov Splošne deklaracije o človekovih pravicah je vrhunsko založniško in knjižno dejanje. Najprej je to galerija odličnih ilustracij avtorjev z vseh vetrov sveta, saj je vsak člen ilustriral drug avtor. Potem je to sugestivna pripoved o svetu, kakršnega si večina Zemljanov želi, čeprav na dveh straneh, ki jih pokriva vsaka ilustracija, ni drugega besedila kot posamezen člen deklaracije. Uvodne misli sta prispevala John Boyne, avtor romana Deček v črtasti pižami (v slovenskem prevodu je prvič izšel leta 2007 pri založbi Miš) ter David Tennant, znan kot Doktor Kdo znanstvenofantastične oddaje BBC, v kateri potuje v časovnem stroju in v vesolju odpravlja krivična dejanja. Na koncu slikanice so tudi fotografije in kratke predstavitve sodelujočih avtorjev. Slikanica vsekakor ne sme manjkati nikjer, kjer se zbirajo otroci: v vrtcih, šolah, počitniških kolonijah, bolnicah, zdraviliščih in sorodnih ustanovah. (VZ)

Pripravila: mag. Tilka Jamnik